

Hogyan halt meg rabbi Glasner Móse

Glasner Aniba elmondja palesztinai tapasztalatait

(Cluj-Kolozsvár, dec. 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Palesztinából hazatért Glasner Aniba főrabbi ma egy mindnyájunkat érlelő körülményről, nagynevű apja haláláról volt szives elsősorban nyilatkozni. Mindenekelőtt az özvegy és a család nevében hálás köszönetét fejezi ki a hitközségek, egyesültek és magánosok részéről megnyilvánult részvért. Megindítóan imponáló volt ez a részvét, amely megmutatta hogy a megboldogult halálakor minden pártzenvedély megszűnt és osztatlan nagy-rabecsiüléssel és hódolattal adózott mindenki Glasner Móse lelki és erkölcsi nagyságának.

Nagyapák és unokák

Anyámat — mondotta a főrabbi — betegem, ágyban találtam. A katasztrófa döbbenetes hatással volt rá és hogy ezt túélhette, annak egyedüli oka anyám mély való-sága és Istenben való bizodalma. Csak elutazásom előtt néhány nappal kelt föl bete-ágyából és töle hallottam megdicsőült apám halála körülményeit.

Erec Jiszraelben a szimchat tóral vigasságok smini aceret előestjén zajlanak le. Ujjongva, boldogan táncolt és énekelt otthon a rendes minjan-jával apám, Tórával a kezében. Ima után a hívők elszéledtek és apámék vacsorához ültek.

Vacsora közben Baby unokahúgom, aki kint él Palesztinában, megkérdezte nagyapját, hogy dédapja és dédanyja — Glasner Móse szülei — hol vannak Kolozsváron eltemetve.

— A régi zsidó temetőben — felelt apám. Mielőtt kijöttém, ott voltam a sírjukon. Én magam már évek előtt kijelentettem, hogy ne oda temessenek, mert a temető bizonyára kifogják sajátítani. Milyen különös, hogy a fiatal generáció már azt sem tudja, hol nyugszanak az elődök!

Ez volt az öreg ur meszjegyzése, de a témáról anyám nem engedett tovább beszélni. Vacsora után kimentek a ház teraszára, ahol este kilencig tartózkodtak.

A család nyugovóra tért, apám is. Félóra múlva anyám, aki ébren volt, hőségére riadt föl. Odament apám ágyához.

— Rosszul érzem magam. Hozzatok szeszt és dörzsöljétek be a mellemet.

Amikor előkerítették a szeszt és dörzsölni kezdtek, apám szíve már nem dobogott. Pillanat alatt, fájdalom nélkül, esőndben ment át az örökkévalóságba. Az odahívott orvosok csak a beállott halált konstatálták.

Szemben a Szentély helyével

Első utam a temetőbe vitt. Az Olajhegyen fekszik nagyhirű, istenben boldogult apám. Sírja a

Har Habajtra néz, a lerombolt Szentély helyére. Oyan helyet kaptam, amelyért a chevra ötszáz fontot kér. Ilyen nem akartam elfogadni ezt a kivételtesen megfizetendő helyet, mire a hozzám elátogatott chevra-kadisa elnök arra kért, hogy fizessem meg a föld beszerzési értékét: tíz fontot. A másik, mellette levő hely árát tizenöt fontban állapították meg.

Palesztinai szokás szerint a sírkövet a gyász harmincadik napján, esőndben, a családtagok jelenlétében helyezték el a sírra.

Ugyanakkor a harminc nap letelte után, marchevan hónap huszoneketedik napján, a legrégebb és legnagyobb zsinagógák egyikében, a rabbi Jehuda Hachassid után elnevezett templomban nagy gyászistentiszteletet tartottak, amelynek első szónoka én voltam. A Midrást idéztem, amely a zsidóságot körhöz hasonlítja és a kör három főbb alkotórészeit, a kerületét, a központját és felületét a zsidóság ideáljaira alkalmazta. A központ a vallás, a kerület a nép, a felület Jiszrael földje. Utánam még két rabbi, Jiszel Gerszon Harvitz és Jakob Bermann mondtak gyászbeszédet.

Ottlétemkor láttam, hogy az egész világ valóságos zsidósága gyászolta megboldogult apámat. Külföldi gyárlagatási célokra Palesztinába érkezett urak jöttek hozzám, hogy részvétüket fejezzék ki. Így ismerkedtem meg egy Neumann nevű leipzig gyárossal, akivel autóra bejártam a kolóniákat és megajánlta a régi jiszvot is.

Mindenki tartozik résztvenni a Palesztinamunkában

Családi ügyben jöttem Palesztinába, de bármennyire le is kötöttek magánügyeim, mégsem akartam ottlételemet kivesznie a családom, beutaztam majdnem mindegyik kolóniát és feljuttattam az ország legészakibb pontjára. Mondhatom, gyönyörűséggel töltött el minden, amit az újfelfedezés körüli tapasztaltam. Azonban nem akartam elhanyagolni, hogy leánáink kritikai megjegyzéseim, különösen ami a vallásosságot illeti, de ezeket más helyütt fogom nyilvánosságra hozni.

Nagy és általános impresszióim a látottakról és tapasztaltakról, hogy minden zsidó sulyos mulasztást követ el, aki valamilyen formában politikai, vagy vallási meggyőződésének megfelelően, körülményeinek adottsága szerint nem veszi ki részét Palesztina újfelfedezésében.

A vallásosság, bárhol is vételekadjenek erről bizonyos körök, fontos attribútuma az épülő or-

szágnak. Ime itt van a naci haeljon, Sir Herbert Samuel kormányzó példája, akinek a felesége — ezt dr. Wallach minzschista orvostól tudom — a rituálék szigorú betartásával vezeti a konyhát. Csakis lepecsételt hús kerülhet a kormányzó konyhájára, ahol a ház ura öje gondoskodik a vallási és egészségügyi rendszabályok legmínuciózusabb betartásáról. Maga a kormányzó, amióta az országban tartózkodik, soha meg nem szegte a szombat nyugalmát.

Legutóbb az angol király születésnapját ünnepezték egy szombati napon. Az ilyenféle ünnepek katonai parádával járnak, amikor a kormányzó lóháton tart szeméjét a csapatok fölött. Ezúttal a szombatra való tekintettel a kormányzó nem ült lóra, hanem gyalog vonult el a díszben kivonult katonaság előtt.

Jom Kippur előestjén, Kol nidrasz lemege a régi városba és minthogy autóra nem ül és az út meglehetősen hosszú a Har Hachomona lévő rezidenciájáig, a kormányzó az éjszakát egy hotelben szokta töltetni.

A kormányzó különböző is nagy népszerű. Palesztinában megvannak győződve róla, hogy ha a zsidóság egyöntetűen és határozottan nyilvánítja azt az akaratát, hogy Sir Herbert Samuel továbbra is megmaradjon Erec Jiszrael közigazgatása élén, a konzervatív kormány a kívánság előtt nem zárkózna el, jóllehet Samuel exponált tagja az angol liberális pártnak. (Ezzel a feltétellel szemben számos cionista politikus nincs annyira megelégedve a kormányzó működésével és szívóssal veszi közeli távozását. A szerk.)

A főrabbi, rabbeinu Mose Glasner özvegyéről elmondotta, hogy heroikusan viseli nagy gyászát és nem akar megválni Erec Jiszrael földjéről, férje ideáljától. És ott akar phanni, ha az Ur akarata elszólítja őt a földről, férje porüvélye mellett, szemben a zsidó Szentély helyével.

— Az aradi postát a nagyváradi postai igazgatósághoz osztják be. Aradról jelenik: Marini post-felügyelő két nap óta Aradon tartózkodik. Marini aradi tartózkodása alkalmával megkezdte az aradi posta átvételét, amelyet a nagyváradi postai igazgatósághoz fognak bocsátani. Az aradi posta ideig a temesvári igazgatósághoz tartozott, de a postavénérigazgatóság határozata folytán azután a nagyváradi igazgatósághoz fogják csatolni. Terve van véve, hogy Nagyvárad és Arad között közvetlen telefonhálózatot fognak létesíteni, hogy ezzel is megkönyvíték a két város között a telefonszolgálatot.

A santa Fiske

Zsidó koldusregény

Ira Mendele Moicher Szerzőim Fordította Székely Béla

Amikor már mindegyik elment a maga bilétájával a polgárhoz, én is odamentem a sameszhez és kértem, hogy adjon nekünk is bilétát. Édes-savanyu mosollyal ránézett és egy szót sem válaszolt. „Könyörüljön meg rajtunk, két nyomorékon, mondom neki, egész héten nem volt egy meleg falás sem a szánkban!”

„Nincs több biléta, — válaszolja a samesz — hisz láttátok, hogy rám jöttek. Most már sehová se küldhetlek benneteket.”

„Na fogja! — mondom és egy hatost nyomok a kezébe. — Fogadja el és könyörüljön meg rajtunk. Mentsem meg bennünket, Istennek tetsző dolgot művel vele!”

„Hallja csak, — mondja a samesz már kissé szelidebben — nincs szükségem a pénzére. Még megmaradt egy bilétám és azt valamelyiküknek odaadhatom. Ha úgy tetszik, huzanak sorsot érte.”

„Adja neki!” mondom a puposra mutatva. „Nem, neki adja!” mondja a pupos és rám mutat. A világért sem fogadnám el a bilétát.”

Jó darab idő telt el a kérésekkel és vitaközlésekkel. Mindegyik a másikat kérte, hogy fogadja el a bilétát s megesküdött rá, hogy a filágért sem fogadja el. A samesznek ez nagyon tetszett. A szakállát simogatta és nagyon barátságosan nézett ránk.

„Tudjátok mit? — mondta végül — várjatok mindketten az estima után a beszahamedris ajtajában. Ha majd az emberek imádkozás után hazamennek, majd csak akad valaki, ki benneteket magával visz. Majd én kérem meg rá.”

Ugy is tettünk. Amikor az emberek az ima után hazamentek, a samesz felhívta ránk két

polgár figyelmét és megkérte őket, hogy vigyenek magukkal. „Nem tudtam a szívemre venni, — mondotta nekik — hogy most megint bilétával embereket küldjek magukhoz. Hiszen minden héten küldök valakit. De ha mégis olyan könyörületese akarnak lenni, úgy vigyék magukkal ezt a két koldust.”

„Ugyan melyik zsidó vonakodna, — mondták — hogy sábeszre vendéget vigyen magával haza. Hiszen egész héten csak ez az egy nap van, amikor a zsidó lélegzetet vehet; miért ne vigyen ezen a szent napon szegényt haza és mért ne ossza meg velük azt, amit Isten adott neki? Kérjük magát, samesz, küldjön csak minden héten vendéget hozzánk!”

A két polgár előre ment, s utánuk a gyermekek, kicsik és nagyok, mindnyájan szombati ruhában. Csak úgy sugároztak a sábesz örömetől és vidáman beszélgettek. Egész tisztán lehetett látni, hogy a sábesz pötlek bennük van. Én és a pupos követtük őket és nagyon elégedettek voltunk.

„Git sábesz!” — mondotta a feleségének vendéglátó gazdám, amikor belépett a szobába. Az asszony, tisztán kiöltözve, örömtől sugárzó arccal várta, mint valami hercegnő. Az ölében egy kis gyermeket tartott és az oldalán két leányka állt. „Az Isten sábesz-vendéget küldött nekünk, hiszen feleségem, te be se engedél volna nélküle a házba,” mondotta mosolyogva és fel- és alájárva hozzáfogott a „solem alejchem” énekléséhez. Amikor a „derék asszony” dicsérő énekét befejezte, odament a feleségéhez, karjaiba vette a kis gyermeket, megcsókolta, megcirógatta, mialatt a többi gyermek vidám mozdulatokkal ölelte körül. Mintha a solem alejchem jó anyala lépett volna a házba. Azért beszélem el maguknak ezt, mert akkor a szívem nagyon vágyódott a pupos után...

Vendéglátó gazdám a közepostályhoz tarthatott. A gyertyák ragyogóra tisztított tartókban égtek, nem tudom, hogy valódi, vagy csak varsói ezüstből valók voltak-e? Porcellántányérokba ettünk és a barcheszek himzett kendővel voltak letakarva. Az asztalon egy üveg bor állott, s mindegyik a kidist mondotta hozzá. A háziasszony minden ételtől sokat adott és biztatott, hogy ne szégyeljem magam, hanem lássak hozzá. Minden nagyon szép volt. De én minden falás halmál, vagy husnál, minden kanál laskalevesnél csak rá gondoltam: ki tudja, vajjon neki ott van-e olyan jó dolga, mint nekem itten? A vacsora után éjjelzárással kínáltak meg: „Hadd töltse az éjszakát nálunk, — mondotta csendesen az asszony, — csak nem küldhetjük vissza abba a rettenetes hekedesbe. Legalább egy éjszaka pihenjen jól ki magát.” A mult éjszaka után — hogy sohse kelljen rá gondoljak — bizony nagy szükségem lett volna arra, hogy meleg szobában kialudjam és kipihenjem magam, talán még jobban kellett ez nekem, mint az evés. De a puposra gondoltam és hálás köszönettel visszautasítottam az éjjeli szállást. A pupos sábeszre ugyanazon az udvaron volt meghíva és így evés után érte mentem.

A szabadban nagyon szép volt. A hold világosan sütött és igen kellemes volt a séta.

„Gyere, — mondtam neki, — gyere sétáljunk egyet, a hekedesbe ugyanis elég korán érkezünk!”

Amikor a hekedesre gondoltam, végigfutott a hátamon a hideg. A befeg öreg ember, aki tegnap olyan rettenetesen nyögött, már reggel agóniában feküdt és mindjárt a gyertyagyújtás után meghalt. Sábeszen át kitétték a holttestet az előszobába, ahol az éjszakát kellett töltsem.

Suly

Véres verekedés

(Oradea Mare) Uj Kelet tudósítójától egyetemi incidens vezetett. A jótanácsadó délután elment a konyhába, ahol éppen a legutóbbi tan nem merítették a délia épületében mások volt arszületeket tesztizultáják ökeberátjukat kéreépülete előtt v gátás után az éket.

A román egyetem útvadutását. Félháza elhagyta hoz csatlakozó jegyverkeve a zsidó diákok

(Oradea-Mare)

Kelet tudósítójától egyetemi incidens vezetett. A jótanácsadó délután elment a konyhába, ahol éppen a legutóbbi tan nem merítették a délia épületében mások volt arszületeket tesztizultáják ökeberátjukat kéreépülete előtt v gátás után az éket.

Novem

aksadémia tek a szol székli crvo povici M elő a megkerdesé e hallgatól tak és fe azonnal h

A zsidó lódték, m álló mási diákok s román ták sz mely a r tásasztal

Ez a lannak l Jacob L ségével gatóiból, való tek A zsi kezeknek engedela ellenfele szaknak

Az felkeres fektat kérték, sükben hazák

Két milliót Erec Jisraelnek

A Zsidó Nemzeti Alap erdélyi kontingensé-
ből még félmillió hiányzik a két millió lejhez.
Egy hónap alatt be kell hozni ezt az össze-
get. Megindult az országos chanuka-akció

(Cluj Kolozsvár, dec. 9. Az Uj Kelet tudósít-
ójától.) Erdély és Bánság zsidósága neves kötele-
zettséget vállalt, amikor elhatározta, hogy az er-
délyi kolónia megváltására ebben az évben két-
millió lejt gyűjt össze. A múlt évek szomorú,
számba ellig jövő eredményéhez képest ebben a
polgári évben valóban példás lendülettel indult meg
a munka, — anélkül azonban, hogy a várt eredmé-
nyre megköszönje volna. A célul kitűzött kétmillió
lejből még mindig ötszáznegyvenöt ezer lejt hiányzik,
tehát egy félmilliónál több Erdély zsidósága, mikor
a kétmilliót vállalta, akkor olyan erkölcsi kötelez-
vényt írt alá, melynek minden körülmények között
meg kell felelnie. Olyan kötelezettséget, melyet
nem teljesíteni a legnagyobb szégyen lenne. Az a
lendület azonban, amely viszonylagosan a mult-
hoz képest már is szép eredményre hozott, biztosította
annak, hogy igen is a két zsidóságnak nem marad
el a sokkal súlyosabb gazdasági helyzetben lévő
langyel, német és más külföldi zsidóságtól és egyre
teljesebb mértékben veszi ki a részét Palesztina
felépítéséből.

Ebben a polgári évben a Zsidó Nemzeti Alap
harmadik, egész világon elfogadott és elismert ak-
cióját bonyolítja le. A chanuka ünnepe nem pusztán
a Makkabéusokra való, belső tartalom nélküli
emlékeztetést jelent, de jeleníti az új makkabéusi
munkát is, azt, hogy a világ zsidósága megteremti
az új nemzeti otthonát, felépíti Erec Jisraelt.

Erdélyben is teljes lelkesedéssel és igazi zsidó
gondolattal indult meg a chanuka-akció, mely
eztúttal egy szép szimbólumot akar valóra váltani.
A chanukát az ifjú-ág ünnepévé akarja tenni,
olyan eseményé, amely minden gyermek számára
felejtethetetlen, igaz belső tradicionális zsidó tartal-
mat ad. Ami a nemzsidóknak a karácsonyfa, az
kell legyen minden zsidó gyermek számára a
chanuka mécses meggyújtása. Azá kell tegyék a
szülők, minden zsidó apa és anya, ki meg akarja
gyermekét az igazi zsidó tradíciók szellemében
örizni. Ezért az erdélyi és bánsági Aviva-lányok
elhatározták, hogy mindenütt a gyertyagyújtással
kapcsolatosan gyermekünnepeket rendeznek,
amelyek programja nemcsak valási, de irodalmi és
művészeti szempontból is a chanukat belső eszmé-
jét teljesíti. Az ifjúsági hitakadémiák kulturabizott-
sága külön chanuka-könyvet is adott ki e célból.
Természetesen a zsidóság nem ünnepelhet úgy, hogy
annak ne legyen komoly építő jelentősége is. Ezek
szünetpályák arra szolgálnak, hogy a Nemzeti
Alap számára gyűjtéseket rendezzenek. De ott van
a chanukanak sok más, kedves régi szokása,
amelyt mind-mind a legszentebb cél szolgálatába
kell állítani. A kvitli réli zsidó játék ezúttal azt
jelent, hogy Erec Jisrael javára jár a szerencse.
A trendri kedves pergame ezúttal azt jelenti,
hogy Erec Jisrael számára gyűjti össze a lejekeket,
his összegeket, amelyek rendszeres gyűjtése mégis
meghozza azt az ötszáz ezer lejt, amely a két-
millióból hiányzik.

A chanuka a zsidó család ünnepe és így a
nyolc napi ünnep alatt minél gyakrabban jöjjenek
össze játékok, vigaszra, szóakozásra a zsidó csalá-
dok. Az Avivák és B risziák és a Pro Palesz-
tina Ligacsoportok gond s odjanak arról, hogy így
ez a félmillió összegyűljön.

A chanuka-ünnepeket megelőzően az egész or-
szágban mindenütt perselyűrtést akció bonyolítá-
nak le és minden reményünk meg van arra, hogy
a perselyek kitűrése nagy eredményt fog hozni.
Erdély valamennyi helységében hatékony végre ezt
a perselygyűjtést, úgy hogy chanukat megelőzően
ez befejeződjék.

A chanuka-ünnep során új perselyeket kell ki-
helyezni. Erdély ebben nagyon visszamaradott, ps-
dig például tízezer helyesen kihelyezett persely
Bánságban évi négymillió eredményt biztosít. A
chanuka-ünnep során Erdélyben és Bánságban leg-
alább ötezer perselyt kell kihelyezni. Az erdélyi zsidó
fióroda kéri megbízottsáit, hogy a perselyszűrés-
teiket táviratilag jelenték be.

Ezt a hónapot tehát és főképpen a chanuka
ünnepeken minden zsidó, tekintet nélkül zsidó pár-
telfogására, szentelje munkával és áldozatkészséggel
Erec Jisraelnek és érezze mindenki úgy, hogy az
melyek erkölcsi obligációja a kétmillió biztosítása.

A hannoveri tömeggyilkos akasztófára akarja juttatni büntetését

Véres relikviák a törvénytörési tárgyalóteremben. Harmann cinikusan és szemérmetlenül
vallja be gaztetteit. Tizenhét gyilkosságot már bevalóit, a tizenkilencediket tagadja

(Hannover, december 9. Az Uj Kelet tudósít-
ójától.) A hannoveri törvényezék nagy tárgyaló-
teremben szünetelt meg a hivatali nézők
száma, akiknek jórésze Németország távoli vi-
dékeiről zárandólt el Hannoverbe, hogy jelen
lehessen a század legjelentősebb büntető-
mennyének tárgyalásán. Az újságírók padsorai
zsúfolva vannak, a közönség körében igen sok
ügyvéd és jogtudós látható, de eljőttek a tár-
gyalásra a pszichopátia legnevesebb reprezen-
tánsai is, közöttük Magnus Hirschfeld a hí-
res berlini professzor, hogy a pszichopátia
szexuális és borszinas esetét tanulmányozzák.

A véres muzeum

Idegrázóan borzalmas képet öltött a máskor
polgárisan szigorú tárgyalóterem. A szörny
bűnjelétől zsúfolt tárgyalóterem olyan, mint
egy véres muzeum, egy darab középkor a leg-
sötétebb inkvizíció idejéből. Az elnöki emel-
vény elé hordták Harmann összes bűntörteit,
amelyek mind összefüggésben vannak az állati
kegyelenséggel véghezvitt kégyilkosságokkal.
A tömeggyilkos lakásának még a padlózatát is
felválták, hogy az esküdteknek megmutassák
a vérayomokat.

Egy asztalra a bűnjelket és bizonyítékokat
halmozták föl. Idegrázó látvány ezek között
azoknak a csontoknak a halmaza, amelyeket
Harmann lakása közelében a Lenz-folyóban talá-
laltak. Egy másik asztalon az áldozatok ruha-
darabjai hevernek. Csupa vér mindégik. Min-
den ruhadarabra ódúkat tűztek, amelyekben
ilyen megrázó feliratok vannak: „Az édesanyja
felismerte”, „A szülei agnoszkálták”.

Az asztal alatt vannak az áldozatok cipői,
durva parasztesziznák, munkásbakancsok, de
finom lakk és betétes cipők is akadnak között
tük. Könyvesig megindító látvány a bűnjelket
között egy his gimnázista egységpárja...

Látni lehet még az asztalon egy husvágó-
gépet, egy ólombuakót és késeket is.

Harmann nevet

Harmadik napja folyik már a nagy bűnpör
tárgyalása. Az első napon Harmann ok nélkül
sirt és nevetett, rengeteget izgott-mozgott a
helyén és sűrűn kapott idegrohamokat. A má-
sodik napon valamivel nyugodtabb lett és su-
lyos vádakkal illette büntetését Gransot, aki
szert hajította fel Harmannnak az áldozatokat,
hogy ruháikat megszerezze. A harmadik napon
Harmann teljesen visszanyerte önmagát. Most
teljes energiával harcol egy életért, de nem a
saját, hanem egykori barátjának, Gransnak az
életéért, akit erőnek erejével hóhérkézre akar
juttatni.

A második tárgyalási nap megkezdte a maga
szenzációját. Harmann azt vallotta, hogy Grans
Witkovszki nevű barátjával együtt gyilkolta
meg Hansel ifjúmuakás esetét. A tárgyalás vége
előtt az elnök bejelentette, hogy Witkovszkit
letartóztatták.

A tárgyalás harmadik napján Harmann,
amikor bekísérik a tárgyalóterembe, nevetve
int a védőügyvédjének és mosolyogva köszön
a bírának. Az elnök meggyűjti a tárgyalást és
kezdését veszi az igazság vallatás. Ma a Han-
napel-ügy van soron.

Vall az embermészáros

Elnök: A tizenhétvé: H- nnapel fu a
hannoveri államásra érkezett. Gransnak nagyon
megtetszett a fia szép sportruhája, figyelmessé
tette rá Harmannat. A gyerek Harmann laká-
sára került, ahonnan többé sohasem jött ki.

Harmann: Műdjárt mánap felkeresett
Grans és megkérdezte, vajjon meghalt-e már
Hansel. „Nem még — felelt nek — na-
g on tetszik nekem az a gyermek.” Grans ak-
kor így felelt: „Tudóságon sok pénzbe fog
kerülni, ha sokáig magadnál tartod.”

Ügyész (Granshoz): Sohasem tűnt fel önnek,
hogy fiatalemberek nyom nélkül tűnnek el
Harmann lakásából.

Grans: Nekem Harmann azt mondta,

hogy utiköltséget adott nekik és elutaztak.

— Hazudsz, — kioltotta magából k kelve
Harmann — ott voltál minden gyilkosságúál!

Az elnök csendet írt és a tizenhétvé-dik
„Ügy” aktáit lapozza föl. Ez a már említett
Hansel ifjúmuakás esete. Hansel állhatatosan
megmarad állása mellett, hogy Hansel Grans
és Witkovszki ölték meg.

A tizenötödik, tizenhatodik és tizenhetedik
esetet Harmann tagadás nélkül bevallja. A ti-
zennyolcadik eset: Säger munkás.

Harmann: Sägert ismerem, de sohasem
érintkeztem vele és így nem is ölte meg.

Elnök: Talán Grans ölte meg Sägert?
Harmann: Nem, nem, ki van zárva

A tízeves tizenkilencedik

Elnök: A tizenkilencedik áldozat egy tíz-
éves iskolásfiú volt.

Harmann minden tiltakozik: Nem, nem,
ilyen fiatal gyerekekkel nem volt dolgom.

Elnök: Hat milyen idősök voltak a „fiúk”?
Harmann: Mindnyájan legalább tízeves, tíze-
hat évesek néztek ki.

Grans: Iskolásfiukat is meggyilkolt.

Harmann: Igen, de csak akkor, ha idősebb-
nek néztek ki. Éppen a testi fejlettségre he-
lyeztem a legfőbb súlyt.

Harmann ezután az elnök kérdéseire a leg-
cinikusabb szemérmelenséggel tárja föl beteges
nemü életének szörnyű intimitásait. A hallgatósá-
g elsőröyliködvé halgatja a piszkos szó-
áradat t és a szidalmak özönével halmozza el a
kérdéni látszó vádlottat.

Az esküdtszék ezután Rastz rendőrtisztet
hallgatja ki, aki részletesen elmondja Harmann
leleplezésének történetét, majd a tárgyalás foly-
tatását hétéfőre halasztották.

Ujból működnek a zsebtolvajok Kolozsvár

Tegnap délelőtt tíz órakor a kolozsvári posta-
épület utalványfeladási osztályán mintegy tizen-
öt-husz ember tolongott. Az ablak előtti tolongók
között volt egy Ilie Jonesu nevű fiatalember is,
aki mire az ablakhoz ért, megrémülve tapasztalta,
hogy a tolongás közben egy ügyes zsebtolvaj két-
ezer lej értékű pénzárcját ellopta. A lopás fel-
fedezése után azonnal értesítették a rendőrséget,
ahonnan megindították a nyomozást, de még se mi
pozitív eredményt nem lehetett elérni. A gyanu
egy fekete felöltös, barnakalapos, magas fiatal-
emberre irányul, aki néhány percig a teremben
tolongott, de közvetlen a lopás felfedezése előtt,
anélkül, hogy az ablakhoz ért volna, kiállott a
sorból és elhagyta a termet.

Udvari vadászat Arad mellett. Aradról

jelentik: Tegnap délelőtt 10 órakor kezdődött meg
a csései nagyerdőben az udvari vadászat, amelyen
Ferdinand király, Károly trónörökös, György görög
király, Hohenlohe herceg és még 17 vendég vett
részt. A vadászat tegnap egész napon át tartott
és csak a késő esteli órákban fejeződött be. Öz-
szessze 95 vad került vadászra, 65 nyul, 26 fácán
és róka, melyek közül Ferdinand király 8 nyulat,
egy rókat és több fácánt lőtt, az udvari kül-
venatot Szenttamás állomás mellett díjazták. A
király, a trónörökös György görög király és H hea-
lohe herceg az esti órákban Sasuttamásra érkeztek,
az udvari vonatban szálltak meg, ahol az éjszakát
töltötték. A vadászat ma befejeződött és Ferdinand
király, a trónörökös és kísérete elutaztak aradról.

„Stoewer-Record”

írógépek

teljesen új, eredeti csomagolásban, darabja 101
13.700 ab Bukarest, raktár. Előleg befordí-
melt a hátralék utánvétellel. Soc. „Comag”,
Bucuresti, Str. Lucaci 119. A Stoewer varrógép
és kerékpárgyár Bern, vezérképviselése 8228

Divatos nőikabátok végleges kiadására mélyen
leszállított, minden elfogadható áron. **URANIA áruház** Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34.
Uránia-mozival szemben. Stracco 166

az Uj K...
szerkeszt...
felelős...
Az Uj Ke...
működés...
fől...
— C...
Rómából...
mester v...
Marsolin...
désekb...
hogy a n...
királyi pá...
jai is me...
már meg...
tarácsoz...
és egy ál...
A szerző...
a genti sz...
gyelorez...
bistonegi...
— Az...
nését. A...
az „Infra...
tadai idei...
megjelen...
súlyos vá...
sel tudta...
fenyeget...
fekonyas...
égekkel is...
drágulás...
mögém t...
kisebbed...
zett a vég...
tak decem...
s hasonló...
tőség tag...
zet, mint...
a véle...
jelle...
máshoz...
jelen...
fizet...
fizet...
abbah...
követel...
munkat...
és míg...
járma...
— Letar...
gyilkossá...
jelentik: J...
nagy...
h...
szelg...
díjakot...
hogy két...
őket, ho...
igazgató...
beteges...
tuban...
megront...
tanári...
mót és...
mát elh...
gimnáz...
vámság...
feljelen...
beismerte...
volt és...
dél...
díjakot...
tatta. A...
kőny...
kés...
— Hétnap...
rendőrt, mert...
Szatmárról...
a szatmári...
tettek...
szerint...
szert...
lérték...
szel...
eiket...
azt...
fizet...
get...
A törvé...
mondotta...
öltö...
éket.

Arja juttatni

és szemérmetlenül... kediket tagadja... és elutaszták... magából k... gyilkosságát... és a tizenegyedik... a már említett... nussal állhatatosan... gy Hannseit Grans... és tizenhét k... al bevallja. A ti... tük... em, de sohasem... is olta a mez... meg Sängert?... en zarva... és tizenkilencedik... áldozat egy iz... k: Nem, nem... volt dologom... voltak a „Guk“?... bb tizenöt, tizen... gyilkolt... kor, ha idősebb... fejlettségre he... kérdéseire a leg... tártja fel beteges... ait. A hallgatós... a piszkos szó... l halmozza el a... z rendőrtisztet... adja Hermann... tárgyalás foly... Koltz... Koltzvári posta... mintegy tizen... előtt telongék... ftalembert is... ve tapasztalta... zsebtolvaj két... A lopás fel... a rendéséget... de még se mi... ai. A gyaru... magas fiatal... big a teremben... edzése előtt... olms, kiállott a... ellett. Aradról... kezdődött meg... szat, amelyen... György görög... vendég vett... on át tartott... öt be. Ö-z... yul, 26 facán... ily 8 nyulat,... dvti külön... dírták. A... ily és H hea... era érkeztek... az éjszakát... és Ferdinánd... tak aradról.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
szerkesztők: Gisskai János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.

Chamberlain és Mussolini tárgyalása.
Rómából jelentik: Chamberlain angol külügyminiszter vasárnap hosszabb megbeszélést folytatott Mussolinival Anglia és Olaszország külpolitikai kérdésekben való együttműködéséről. Itt említjük meg, hogy a népszövetségi tanács tiszteltetése az olasz királyi pár lakomát adott, amelyen a kabinet tagjai is megjelentek. A népszövetségi ülés egyelőre már megbeszélődött. A szövetségesek egyelőre külön tárgyalásokat folytatnak egy külön biztonsági és egy általános döntéshozó szerződés ügyében. A szerződések megkötésénél a népszövetségi tanács a genfi szerződés alapján tekintettel lesz az Lengyelország, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia biztonsági érdekére.

Az „Infatirea“ beszűntette megjelentését.
A liberális párt hivatalos erdélyi orgánusa, az „Infatirea“ a tegnapi nappal — még nem tudni ideiglenesen vagy véglegesen — becsinotta megjelentését. A vállalat az utóbbi időben több súlyos válságon ment át és csak súlyos erőfeszítéssel tudta megúzni az egyre gyakrabban ismétlődő tevénytől. Bár a munkatársak számát fokozatosan lecsökkentették és az adminisztrációs költségeket is a minimumra csökkentették, az allandó drágulás miatt folyamatosan növekvő kiadásokat mégis tudták összehangolni és a rohamosan kibővülő bevételakkal és a múlt héten beérkezett a végleges anyagi csúszás. A nyomdai alkalmazottak december elején nem kapták meg fizetésüket, a munkások pedig pénz nélkül maradtak a szerkesztőség tagjai is, de mivel egy technikai személyzet, mint a munkatársak abban reménykedtek, hogy a végleg a régiakhoz hasonlóan csak átmeneti jellegű és az igazgató-ág valahogyan előkeríti a szükséges összeget, a lap az elmaradt heten még megjelent. Szombaton a munkások követelték a fizetésüket, de mivel a vállalat a heti fizetéseket is csak kis részét tudta felajánlani, abbahagyták a munkát és elhatározták, hogy jogos követeléseiket per után fogják érvényesíteni. A munkatársak egyelőre várakozó állapoton vannak és míg a lap sorsa véglegesen eldőlt, tovább is folytatják a szerkesztőmunkát.

Letartóztattak egy diákok Kozma Jenő ügylikosságának ügyében.
Nagy Zoltán ártól jelentik: Jelenleg már az Uj Kelet, hogy a nagyszabású tornatanár ügylikosságának ügyében a megindított nyomozást Gravu Aurél szolgabíró vezeti, aki a vizsgálat során több diákokat hallgatott ki. A diákok elmondották, hogy két tanáruk több ízben megkörtözték őket, hogy Kozma Jenő ellen adjanak be az igazgató-ághoz feljelentést, amely szerint Kozma beteges hajlamainak kielégítésével az intézetben elhelyezett fiatalabb növendékek megmérgezték. A diákok nem engedelmessétek a tanári felszólításnak, mert ismerték Kozma Jenő és nem tudták a két tanár alaptalan rágalmaát elhinni. A diákok között egy nyolcadikos gimnazista, L. T. engedelmessétek tanárai ki vanaszták és a tanár által megfogalmazott feljelentést aláírta. L. T. Gravu szolgabíró előtt betanulta, hogy a feljelentés teljesen alaptalan volt és ő csupán tanárai kívánságának engedelmessétek Gravu szolgabíró a megtevést diákok az ügyesség útaitán folytán letartóztatta. A vizsgálatot tovább folytatják, amely könnyen lehetséges, hogy a két tanár letartóztatásával fog véget érni.

Hétnapi elzárásra ítélték hét szatmári rendőrt, mert megtagadták a szolgálatot.
Szatmárról jelentik: Hét rendőr állott ma délelőtt a szatmári bíróság előtt azzal vádolva, hogy nem tettek elégét szerződés kötelezettségüknek, amely szerint mellet a rendőrség kötelező volt a rendőrség magukat, hogy legalább három évig a rendőrség szolgálatában maradnak, de ezen szerződésüket megszegték. A hét rendőr a bíróság előtt azt vallotta, hogy nem bírták a havi nyolcszáz lejcs fizetésből megélni és így otthagyták a rendőrséget, hogy más megélhetési lehetőség után nézzenek. A társaság tanácsa a hét rendőrt bűnösnek mondotta ki és külön-külön hét-hétnapi elzárásra ítélték őket.

Botrány a szenátusban az utlevélpánama miatt

A költségvetési vita a kamarában

(Bucaresti-Bukarest, december 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szenátus tegnap határozatkép elenség miatt nem tartott ülést.

A kamara ülésén G. Filipescu követelte: Állítsák bíróság elé, mert felpofozta a déli választás egyik bizottságának elnökét. A bíróság előtt akar rámutatni arra, miért ragadtatta el magát.

A napirend során a költségvetési vitához felszólalt Lepadaru nemzetipárti képviselő is, aki a költségvetést nem tartja reálisnak, mert nem foglalkozik a valuta megszilárdításának problémájával, nem likvidálja a hibás gazdasági politikát.

Az éjszai ülésen Biberea liberális dicséri a kormányt és vádolja az ellenzékot, hogy lelkiismeretlenül nehézségeket csinált a kormánynak a valutakérdésben. Rámutat Franciaország példájára, ahol az ellenzék a kormánnyal szemben állt.

Maniu Gyula a királynál. Bukarestből jelentik: Maniu Gyula ma délelőtt audienciára jelentkezett a királynál. A kihallgatásnak politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A vádtanács helybenhagyta az aradi gyermekkorház gondnokának leartóztatását. Aradról jelentik, hogy az aradi gyermekkorház gondnokát, S. Alexandrascu, különböző visszaélésekért letartóztatták, majd az ügyészség kérésére átírták az ügyészség fogazába. Bizonyosodott, hogy Alexandrascu a korház fehérmegjót ellopta, valamint az élemezésére szánt összegből nagyon sokat felcsozott. A kért még nem lehet pontosan felbecsülni, de a házávetőleges számítás szerint is meghaladja a félmillió lejt. Alexandrascu ügyében ma délelőtt az aradi törvényszék vádtanácsa helybenhagyta a letartóztatásról szóló végzést és a sikkasztó gondnok a tőrtárgyalásig az ügyészség lakója marad.

Bűnügyi zárlatot rendeltek el a Herzszalámigyár könyveire. Nagyváradról jelentik: Jelenleg már, hogy a nagyváradi Herzszalámigyár képzőművészeti ügyében fordulat állott be, mert a gyár egyik hitelezője bűnügyi feljelentést adott be ellene. A nagyváradi törvényszék a megírt vizsgálat alapján elrendelte a gyár könyveinek, valamint Herz Lorenk budapesti sógorával, Székely Imrével folytatott levelezésének zár alá vételét.

A naszói Avivák teastélye. Naszódon az Aviva Tikva és az Aviva Aliza jól sikerült teastélyt rendezett, melyen Naszód társadalmának színe-java megjelent. Az estélyt a román himnuszsal nyitották meg utána Friedmann Marisza, az Aviva Aliza vezetője üdvözölte a megjelenteket. Moskovits Helénke Bialik „Áldás“ című versét szavalta, Grünfeld M. Ivinka, az Aviva Tikva vezetője az Aviva költéséről és általában a nők munkájáról tartott érdekes beszédet. Izrael Ilonka, Friedmann Szóri, Moskovits Helénke, Mózes Zseni, Smerler Regina, Strichberger Regina, Libermann Margit, Salamon Rézi spanyol táncba követhetett ezután Teszler Idus (Óradna) kacagató németjátékával, Izrael Ilonka Vasile Alexandra „Dru“ című versével, a két kis Salamon lány zsidó táncával és több háború énekkel tették kellemessé az estét. Apfel Brita a K. K. L. javára egy szép kis kosarat sorsolt ki. Grünfeld Malvinka zárószóje után a Hatikva eléneklésével az estély véget ért.

Ma választják az osztrák szövetségi elnököt. Bécből jelentik: A nemzetgyűlés ma délutáni ülésén választják meg a szövetségi elnököt. A többségi pártok Heinisch újra való megválasztását határozták el. Heinisch megválasztása biztosítottak látszik.

Január elején új változások lesznek a diplomáciai testületben. Bukarestből jelentik: Január elején új változások lesznek a diplomáciai testületben, amennyiben Stockholm, Hagába, Tirnaba és Varóba új követeket neveztek ki. Hagába Milineu jelenlegi bécsi követ megy. Parisba megie Diamandit neveztek ki R. mária követének és a kinevezés ma meg is jelent a hivatalos lapban. Diamandi már e heten Parisba utazik. Hic szerint a párisi követség az orosz követségi tanácsokat és attasékat kísérelők. Diamandi kinevezését rohan fontosnak tartják az orosz probléma szempontjából, mert mint volt pítárvári követ jól ismeri az orosz kérdést és a legutóbbi nemzetközi konferenciákon Romániát képviselve Olcsierinai is alkalma volt több ízben találkozni.

együtt támogatta a frank megjavítására irányult akciót.

A kamara mai ülésén folytatták a tegnap megkezdett költségvetési vitát. A vita során J. Anitescu ellenzéki képviselő hevesen támadta a liberális gazdálkodást, amely szerinte nem egyéb, mint a liberális párt tisztességtelen házi üzlete.

A szenátus mai ülésén botrányba fult. Az ülés megnyitása után Vescau ellenzéki szenátor a napirend előtt az utlevélpánama ügyében interpellált. Vescau interpellációjában kijelentette, hogy Pecurariu szenátor egyetlen utlevél megszerzésért tizenöt ezer lej sápot kapott. A leleplezésre óriási botrány tört ki a szenátusban, a többségi szenátorok rá akartak támadni a szónokra. A zavarnak az elnök vetett véget szavazással a kijelentéssel, hogy ez az ügy nem a szenátus, hanem az ügyészség elé tartozik.

Patriarchát kap az ortodox egyház. Bukarestből jelentik: A kormány e hét folyamán a parlament elé terjeszti a romániai ortodox egyház patriarchatusának felállításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslatot szűreszűn meg fogják szavazni, hogy harácsolnykor Miron Cristea már mint patriarcha celebrálhassa az ünnepi misét az urak dő pár előtt.

Huszmillió dináros fizetésképtelenség. Eszéken. Eszékről jelentik: Nagy feltűnést keltett az egész Vajdaságban a Hann testvérek kézműárnykereskedő cég fizetésképtelensége. Hann testvéreknek a háboru előtt egészen kis tőzestük volt, de a háboru alatt az egész tőzestük felmúlt, hogy a cég mostani vagyonát 60 millió dinárra tevésték. Annál feltűnőbb, hogy a cég most csődönkívüli kénszeregyezési eljárást kért maga ellen. A cég passzívái közel 20 millió dinárt tesznek ki.

Aki nem akarta pappal megkereszteltetni gyermekét. Nagyváradról jelentik: Édeskes ünnepekkor zajlott le vasárnap délelőtt a nagyváradi munkásszakszervezet helyiségében. Haragos Flórián vasesztérgályos falsságének fia született. Haragos nem engedte, hogy pap keresztelje meg az újszülöttet, hanem a szakszervezet vezetőségét kérte meg arra, hogy keresztelje meg a gyermeket. A szervezet vezetősége elvállalta a tisztséget és vasárnap délelőtt kisebb ünnepekkor keretében megkeresztelte az újszülöttet.

Hevesi Piroska Bach-Beethoven-estje. Kedden este tartotta meg az unitáris kollégium díszteremében ezévi első hangversenyét Hevesi Piroska zongoraművész. Bach-Busoni Orgel Toccatájával kezdte műsorát. A hevesi érzéssel, de annál erősebb formai készséggel és művészi koncepcióval ható muzsikusknak ezt a művét Hevesi Piroska igen fejlett technikával, komoly átélést igazoló intulcióval interpretálta. Beethoven Sonata quasi una Fantasia-ját már sokkal több konzertummal szólaltatta meg a művész. Technika és érzelmi odaadás harmonizált előadásában, ami Beethoven szellemének és zenei mélységeinek érzékeltetéséhez elengedhetetlen követelmény. Még több átérés, élményt igazoló közvetlenség nyilatkozott meg a következő Beethoven-művek megszólaltatásánál: az Andante F-duról, a Rondo capriccioso a variációknál. D. namikus erejét, ami női interpretátoroknál rendszerint fogyatékos szokott lenni, teljes kihangzással és meleg csillogással Bach „Chaconne“ című művének előadásánál élvezték. A művészön kétségkívül újabb fejlődésről tett tanúságot. A közönség heves érdeklődéssel honorálta egyre tökéletesbülő művészetét: hosszan és szűnül nem akaró tapsokkal ünnepelte.

Királyi elismerés egy temesvári gyár készítményének. A király a mostani udvari vadászat alkalmával, mint már máskor is, az étkezéskor elismeréssel emlékezett meg a temesvári Kandia gyár csokoládéjéről. Öfeltsége azt a kívánságát fejezte ki, hogy asztalán most is ott legyen ez a készítmény, amelynek íze, zamata és jó ága olyan kíváló. Ma délelőtt a király egy megbízottja jelent meg a Kandia-gyárban és öfeltsége részére nagyobb megrendelést eszközölt.

Staniol gyáraktár Lepage, Cluj. Gumbélyegzőket (héber nyelvűeket is) előcsön szerezhet be Imperial-nál, Cluj, Minorita-utca. Tegyen próbarendelést.

SPORT

Az aradi Jakobi Dudi-nap eredményei.
Aradon vasárnap tartották meg a Jakobi Dudi-napot, amely szép anyagi sikerrel zárult. Körműködést rendeztek a csapatok, amelyet az AMTE nyert meg. **Első nap eredménye:** ATE—AAC 2:0 (2:0), AMTE—Gloria-CFR 3:1 (1:0) **Vasárnapi döntő:** AAC—Gloria-CFR 2:0 (2:0), AMTE—ATE 4:2 (3:0).

Bécs. Admira—Amatör 3:1. Az Amatör versége meglepetés. Simring—Pogon 6:0. A lengyel bajnokságot súlyos arányú veresége gyenge színben tünteti fel a lengyel sportot.

Ankraut Fülöp Amerikába távozott. A Heggibbor népszerű és jóképességű csetárjátékosa a múlt héten véglegesen eltávozott Kolozsvárról New Yorkba. Eltávozásával óriási veszteség érte a Heggibbort.

A bukaresti válogatott csapat Petrozsényban és Csernovitzban. A bukaresti Comitetul Regional egymásután veszi fel az ériatkezést a többi kerületekkel és tárgyval ve út olyan irányban, hogy rendszeresíték egymás között a válogatott mérkőzéseket. Legutóbb a petrozsényi alkerülettel állapodtak meg arra vonatkozólag, hogy a tavasszal a két kerület válogatott csapata megmarkközön egymással. Petrozsény válogatott csapata egyszer már játszott ugyan a fővárosi válogatott ellen és győzött is 1:0 arányban, azonban ekkor csak egy tartalék garnitúrát állított ki a főváros és így azt a mérkőzést ebből a szempontból nem létezőnek tekintik. Először Petrozsény csapata játszik Bukarestben, valószínűleg a tavasz elején. Bukarest pedig később adja a revánst. Ugyanílyen megállapodást kötött a bukaresti sportszövetség Csernovitzal is.

A lembergi Pogon Romániába. A lembergi bajnokságot, amely most hivatalosan Bécsben tartják, a tavasszal — amint megírta volt — Romániába jön. Bukaresti lapokból vesszük azt az értesítést, hogy két fővárosi csapat, valószínűleg a "Makabi" és a "Romcomi", már lekötötte a lengyel egyesületet. A mérkőzésre valószínűleg a húsvéti ünnepeken kerül sor.

A Romcomit súlyos válsággal küzd. A bukaresti kiváló egyesület, amely tudvalevőleg a Bukarestben székelő olasz bankiok klubja, súlyos válságba került. Elcsúszásunk szerint több játékos elmentelen a vezetőséggel és onnantól megválnak az együttesből. A szervezett vérvetésesség súlyosan érinti az olasz klubot.

Leocuta dr., a központi atlétikai szakosztály elnöke lemondott. Lemondásával egyidejűleg kupaát adományozott atlétikai viadalokra. A kupa neve „Cupa ardealul“, a szabályzatát maga a trónörökös fogja kidolgozni.

Távozásának oka az a surlódás, ami a Comitetul Central kebelében dul erdélyi és regáti érdekek között.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Képkiallítás. Micheli Miksa, a Fuzyvársárhelyen élő kiváló német festőművész e hó 11-én, pénteken nyitja meg képkiallítását a kolozsvári iparművészeti iskolában (Malom utca). A fiatal, kiváló festőművész, asinak már nagy sikerei voltak Németországban, Ausztriában és Csehszlovákiában, mintegy 40 db új képét állítja ki.

Színházi iroda közleménye

Üveg cipő. Az „Ördög“, „Lilliom“, „Vörös malom“ világhírű szór zőjének Monár Ferencnek legújabb darabját az Üveg cipőt fogja pénteken este bemutatni a Magyar Színház. Alig két hete hogy az Üveg cipőt Budapesten bemutatták s mint minden Molnár-premiére, ez is vihart keltett a sajtó kritikáiban. Az aradozó dicsőretek harcát a gyűlölködő lebecsülnélssel. Tany azonban, hogy a premiére utáni napon 27 európai város színháza számára veté meg az előad si jogot s az amerikai is azonnal megvették fantasztikus számú dollárokért. A Magyar Színház különös ambícióval készül a darab bemutatására, a próbák az igazgató vezetése mellett a kor reggeli ór körül késő délutánig folytak szakad tti sul. Pórdás a sze eposztás is: Poor Lili, K. Toth Erzsé, Miklósy Margit, Lackó Anna, Marsi Gizi, Taray Teréz, Áldor Juliska, Forgács Sándor, Fratta Gizi, Mihályfi László, Isása Aladár Izsó Miklós fogják az üveg cipő vezető szerepeit játszani. A II. felvonás új diallete bizonyára méltó feltűnést fog látni. Az üveg cipő e yelére három estér van kitűzve: Pénteken, (amikor premier-bérlésben s zremier-hely-

árakkal adják) szombaton hétfőn. Mi d a három előadásra árusítja már a pénztár a jegyeket.

Antónia Vasárnap este 19-edik előadása lesz a diadalmas sikerű antónián k. A címszerepet most is Poor Lili fogja játszani. A II. és III. felvonás mulató jeleneteiben a nótákat és táncokat Puskás Béla és kitűnő zenekara fogja kísé ni.

Szerda: Orpheus a pokolban (Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 41 szám A, sorozat 163)

Csütörtök: Orpheus a pokolban (Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 42 szám B, sorozat 164)

Péntek: Az üveg cipő (Ujdonság először, premiére helyárrakkal, premierebérlet 21 szám, sorozat 165)

Szombat d. u. Szent Peter esereyője (Ifjúsági előadás, igen olcsó helyárrakkal. Bevezető előadást tart dr. Császár Karoly, sorozat 166)

Szombat este: Az üveg cipő (2-olszor, napi bérlet 43 szám A, sorozat 167)

Vasárnap d. u.: Diadalmasszony (Operette ujdonság 16 először, mérsékelt helyárrakkal, sorozat 168.)

Vasárnap este: Antónia (19 először, Puskás Béla és zenekarának közreműködésével, léleltésűnben, Premiére helyárrakkal, sorozat 169)

MOZGÓK MŰVÉSZET

Select mozgó. Szerda, december 10. Világfilm **Koenigsmark** II. rész. A rejély megoldása.

Uraim mozgó. Szerda, december 10. Világfilm **Koenigsmark** I. rész, 7 felvonás. Monomentalis színdrám a modern életből. Főszerepben Huguette Dufios és Svetislav Petrovitch

Agórá mozgó. Szerda, december 10. **Dzsungel csodái** IV. rész 8 felvonás. A vörös róka halála.

Szép és tartós

játékok

a legolcsóbb árakon csak a
Gyermekek Paradisomában

a legrégibb és leghíresebb játékraktárban kaphatók.

Cím:

LINDENBERG

Bucuresti, Strada Smardan 12.
Oktatójátékok nagyobb gyerekek számára
Karácsonyfadisz

Rador 2445

GALVANI

A LEGJOBB ELEM

Gyártja: GALVANI-gyár Timisoara

KARÁCSONYI NAGYVÁSÁR MEGKEZDÖDÖTT

SZABÓ JENŐ

női divalkülönlegességek áru-
házában Cluj, Cal. Reg. Ferd. 5.
TELEFONSZÁM 4-79.

ber 10
ellen.
iparosok
medayesi
vonásával
a földgáz
mzetközi
Az első
29 éig fog-
deje slitt
nst fornak
devizajiac.
szilbög és
10 a követ-
360-363,
93-596,
2839-
font 362-
Berlin —
500, Zürich
est —
5-
márka
sterling 930,
0, class líra.
ollár 196 00,
300, magyar
90-122 92,
za 516 25-
re 2790 00-
500, írág
70 25 Belgrád
260 00 Varsó
Zürich 359 50.
*****
"LON"
Matei (volt
llandó friss
Mosse 4163
*****
illet-
5-lei
sa M.
ABAN
No. 26
Mosse 32
il egész
el-
asz-
cikkben.
"S"
No 11.
me és
festés

APRÓHIRDETÉSEK

Magyari közlésű egy szó 8—, vastag betűvel 6 lej. Leg-
 átlagabb apróhirdetés 30 lej, a listakeresőknek 30% kedvezmény.

Privát saachenek ké-
 retne« jobb körökben jár-
 tások adják le címüket a
 kiadóhivatalba. 8250

Könyvelések rendbeho-
 zását, órákonyvelést vállá-
 lok. „Mérlegképes“ jel-
 ligen kiadóba. 8252

Mérlegképes főköny-
 velő, kereskedelmi praxis-
 sal állást keres. „Elsőran-
 gu referenciák“ jeligen a
 kiadó továbbít. 8253

Raktárnok kaucióval —
 pénz nem szükséges — 85
 év körüli megbízhatóságán
 azonnal felvétetik. Előán
 óggnél 8255

Intelligens zsidó leány
 német, magyar nyelvtu-
 dással nevelőnőnek ajánl-
 kozik. Ajánlatokat kérem
 e lap kiadóhivatalába
 „Családtag“ jeligére. 8257

Német kisasszonyt ke-
 resek 4 iskolás gyermek
 mellé [románul beszélők
 előnyben], ajánlatokat Ma-
 rosvás-rhely — jeligére a
 kiadóba kérek.

Magyar és német gyors-
 íróst tanítok. Cim a hi-
 adóban.

Két szép szoba
 belvárosban, irodának,
 január elsejére
kiadó.
 Cim a kiadóban.

Fiatal izr. kereskedő-
 segéd, rüszter és vasszak-
 mában jártas, állást keres.
 Vidékre is. Glück Jacob
 Gilau. 8258

A LEGJOBBÁK OTTOGAGEL TEASÜTEMÉNYEI

LADAGYAR
 Mindenemű ládákat és fűzőket össze-
 szerzett és szétszedett részeken meg-
 rendezésre azonnal készit és bár-
 kora szállit a legolcsóbb áron

Sajovics és Lebovits fakereskedés és ládagyar
 Cluj, Strada Cernáuti (volt Kajánóti-ut) 1 sz.

Figyelem!

A QUOTA Dél-AMERIKÁBA NEM TELJES

miután az odaváló bevándorlás korládan.
 Aki tehát Argentiniába vagy Braziliába
gyorsan akar utazni, az írjon
 azonnal prospektusért

Cosulich Line
 Bucuresti, Cal. Grivitei 181

Legolcsóbb és legkényelmesebb ut AMERIKA, CANADA, ARGENTINA
 és BRAZILIÁBA.

Vasúti utazás tartama a hajóig csak 48 óra! Csak egy határ

Téli sportfelszerelések
Emil Schuster — Cluj
 Rador 2450 1790

Hengerszéket
 vennék egy kettős sima és egy kettős törött,
 vasszekrényes rugónyomással.
Eladunk 4 és 5 méteres jó hasábszítákat
 PROMETHEUS lányá — Oradeamare

Nagy
karácsonyi vásár
Sándor
 testvéreknél, Cluj
 Reg. Ferdinand (v. Wesselényi) 13.

3 pár kötött női harisnya .. Lej 84
 3 pár Flohr női harisnya 210
 1 pár cérna női harisnya 85
 1 pár fátol női harisnya 120
 6 pár férfi sokni 144
 Női reform nadrág 80
 1 pár téli keztü, női és férfi .. 60
 6 darab I-a férfi zsebkendő 90

Gyermek harisnyák, keztük, sapkák,
 swetterek és férfi fehérneműek.

Mélyen leszállított árakban.

Perindes
 Királyi udv. szállító

Felel mulhatatlan csokoládé és bombon

Ne töljen fel hangzatos hirdetéseknek! Győződjék meg a
Dreher-Haggenmacher
DACIA
 extra téli és a
Bavaria
 dupla maláta sörök kiváló jó minőségéről.

Karácsonyra egy üveg
BOGSZA
 cocktail de chocolate likör
 a legpraktikusabb ajándék.

Szerkesztős
 hivatal és
 Kuj-Kolozsv
 L. Pop. (Bras
 Telefon: Sz
 és kiadóhiv
 K. N. Sz.
 A kéziratok
 szerkesztősé
 számok. Kézit
 adunk v

1924 decem

Mar
 (Berlin, e
 jától.) Ma n
 anélkül azo
 Németország
 választott,
 döntött a föl
 caré kezébe
 a német der
 mindig nem
 tövé teszi
 irányu bizto
 csak választ
 lott döntött

Ezek a v
 sem hoztak
 dostul a né
 Nem hozott
 vajjon megm
 elén a maga
 dig új korma
 nyal új szell
 many döntő j
 bizonytalanat
 Közvetve a
 nak döntései
 egészíti-e ma
 jelentette vol
 szíveségével t
 sen léptek vo
 got elkerülhe

A mai h
 hogy vajjon
 élén. Marx k
 mában történi
 anélkül. A h
 met néppárt
 cionalisták kul
 valószínűnek.
 mokraták ces
 landók a Ma
 A garanciók
 a nagyipar az
 első követelés
 támogatnak,
 hozzanak be
 behozatalt to
 ben a nagyipar
 vetelik, hogy
 a kész, vagy
 semmiestre s
 mány sorsa t
 és ez egyben
 feltételek köz
 részéről ez i
 tovább is me
 szocialdemokr
 dalmi elnök n
 hatalmazását.

Igen kérdé
 ezeket a köve
 bomlik fel az
 Marx kormány
 nyos, hogy a
 sége már nap
 nyomult Wirt
 ból koalíció a
 oialisták is rés
 megoldás még
 kimenetele el
 mélyét is. Ez
 marad meg a
 tet már 1918
 Altaliban a
 meg a német
 eredménynek t
 lépni a népszö
 tén végrehajtj